

Økonomiske utsikter

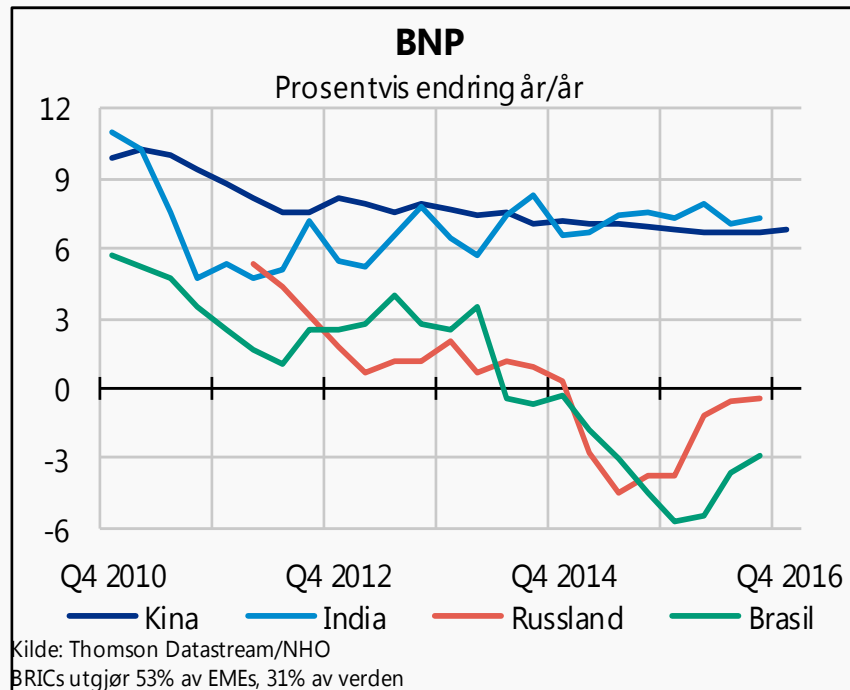
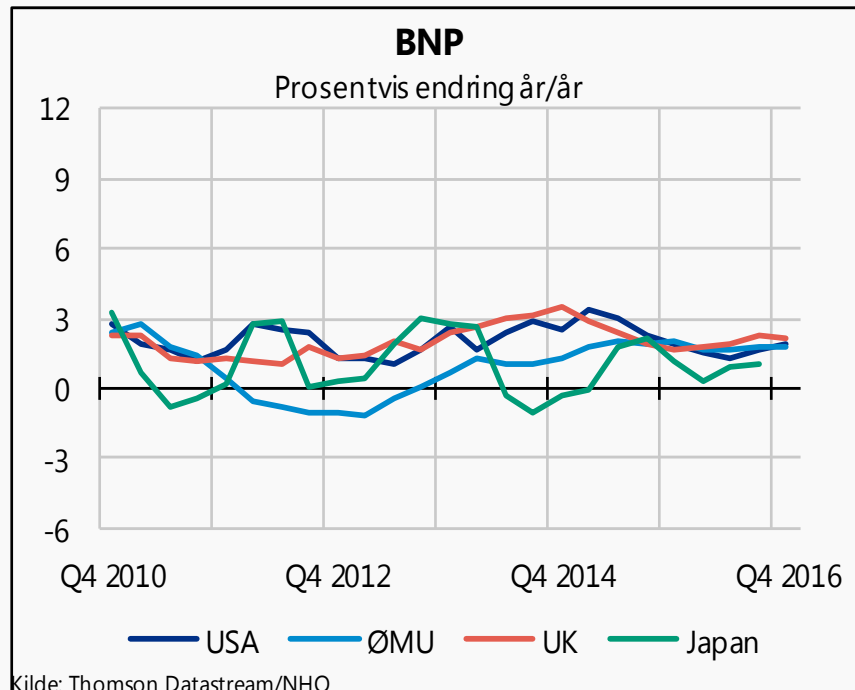
Utleiekonferansen 2017

Sjeføkonom Øystein Dørum, NHO
Onsdag 8. februar 2017

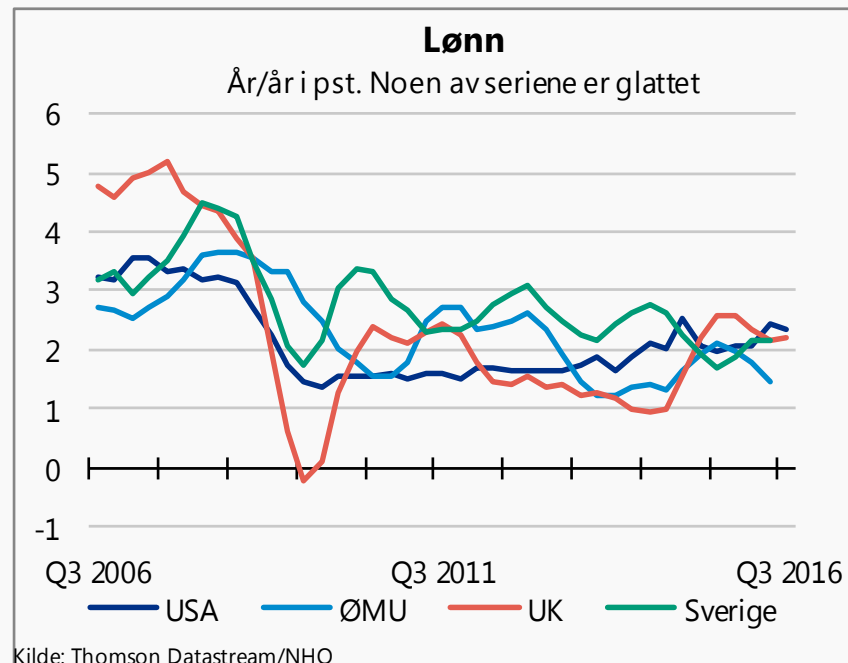
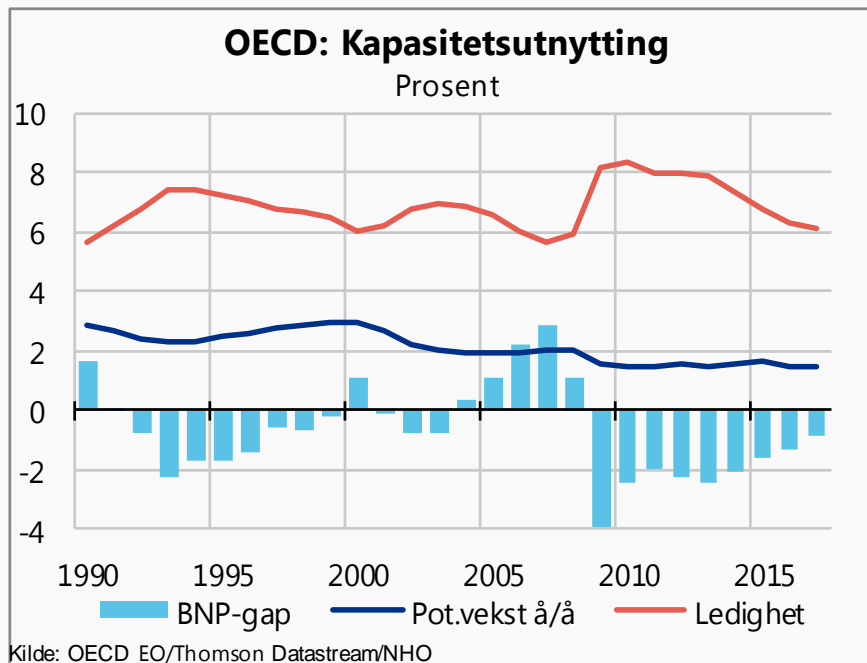
1) Konjunktursykelen holder: 2017 > 2016

Men risikoen har økt vesentlig: *Brexit* – Trump – Putin – Le Pen & Co.

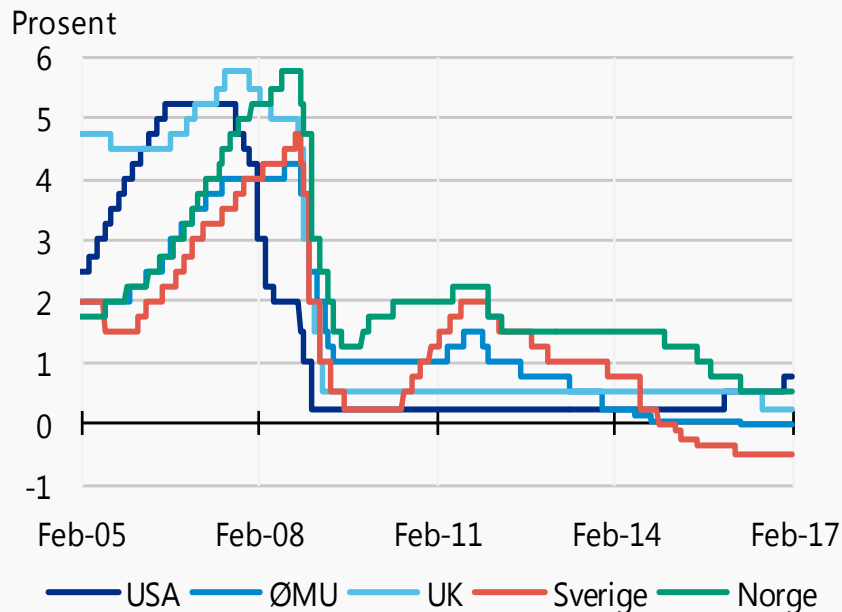
2) Overkapasitet og lav lønns- og prisvekst

Handelspartnere: Anslått lønns*kostnads*vekst 2,5% 2017

3) Lave renter og 4) (Litt?) høyere oljepris

Signalrenter

Kilde: Thomson Datastream/NHO

[TOP](#) [NOR](#) [END](#)

ICE Brent: Spot- og terminpris

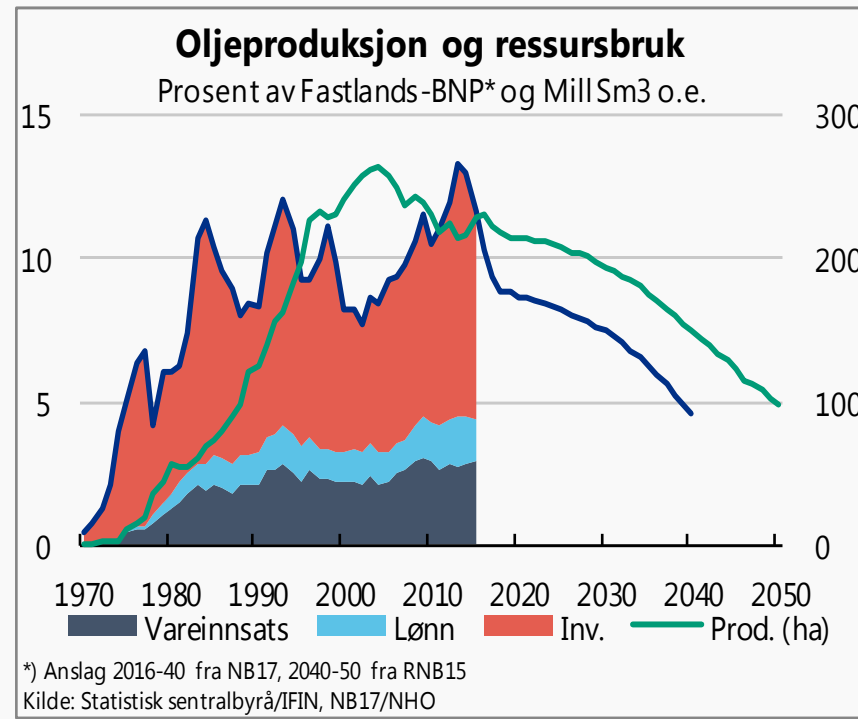
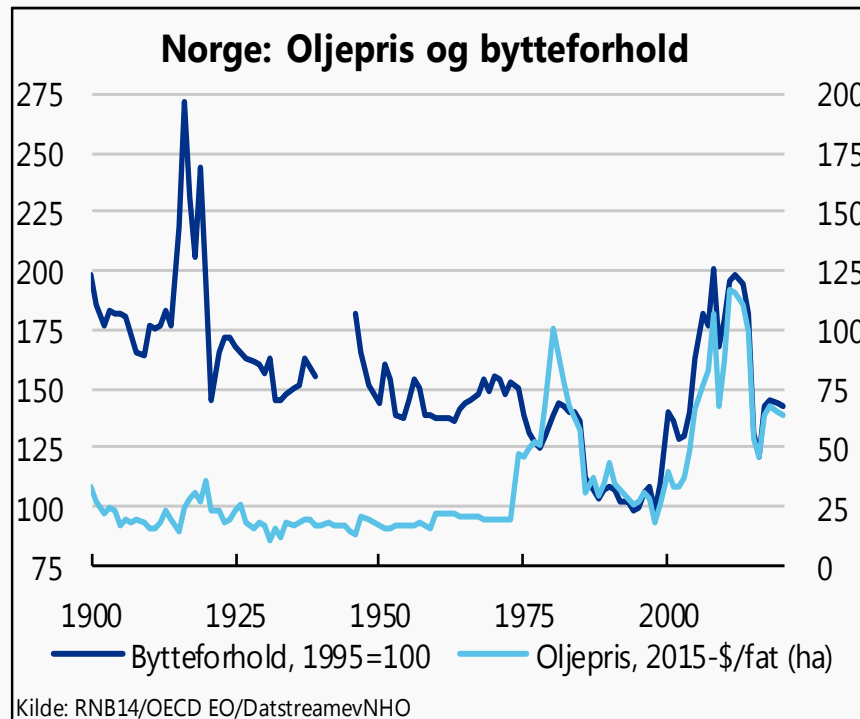

Kilde: ICE London/Thomson Datastream/NHO

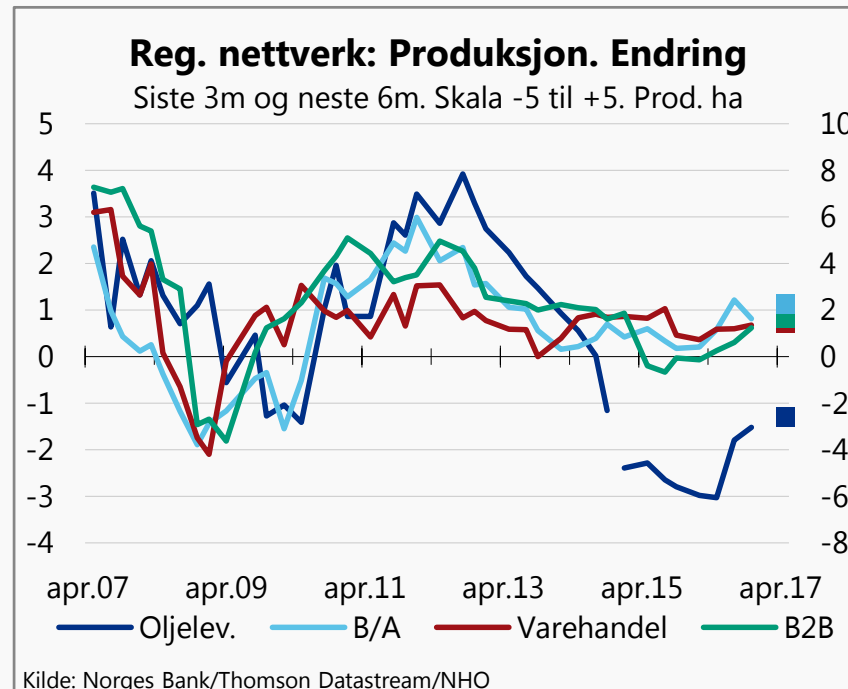
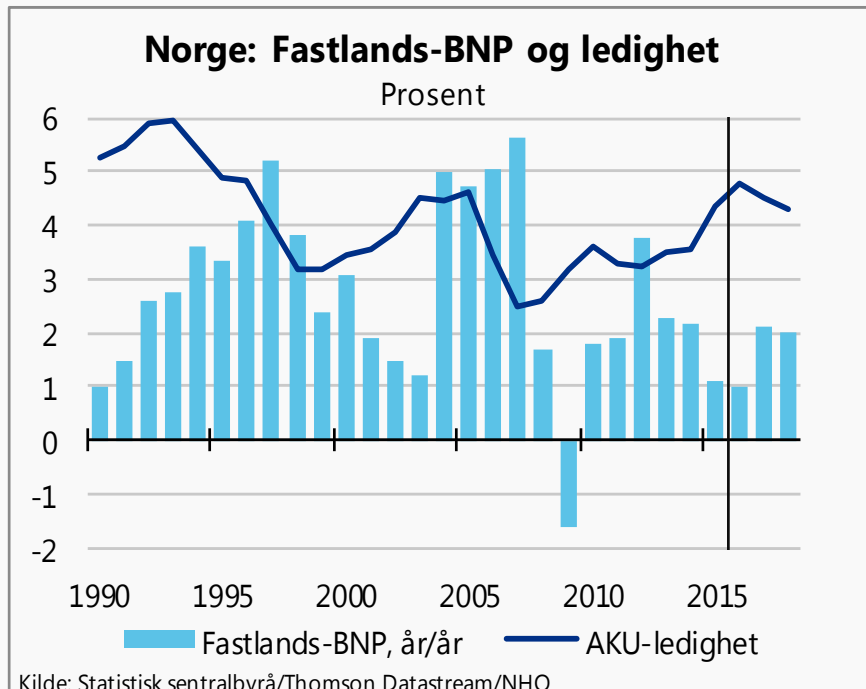
Fra gullalder til oljebrems: Støtdemperne virker. Men hva nå?

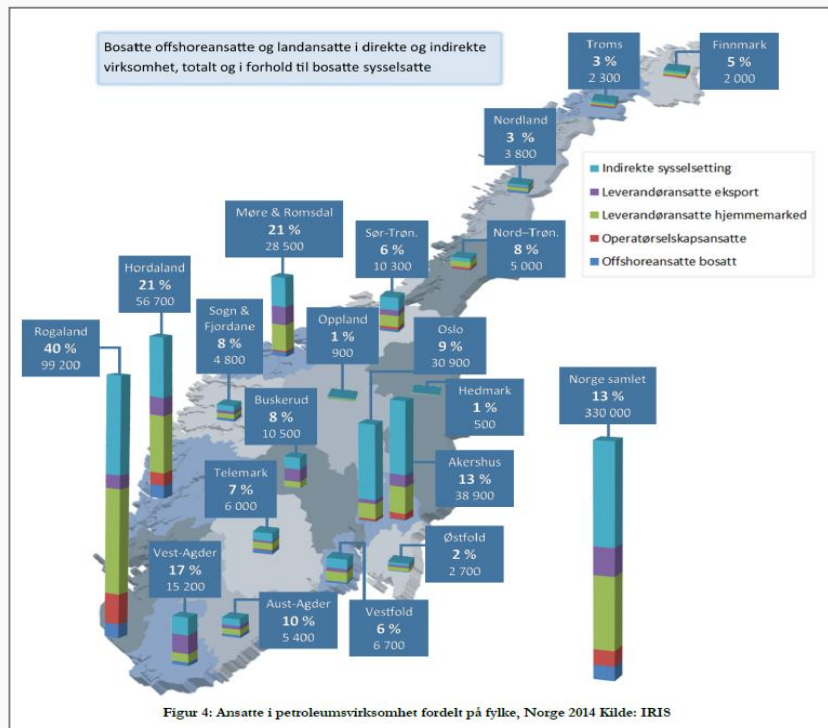
Norge: Fra gullalder til oljebrems

Norge: Verste synes unnagjort

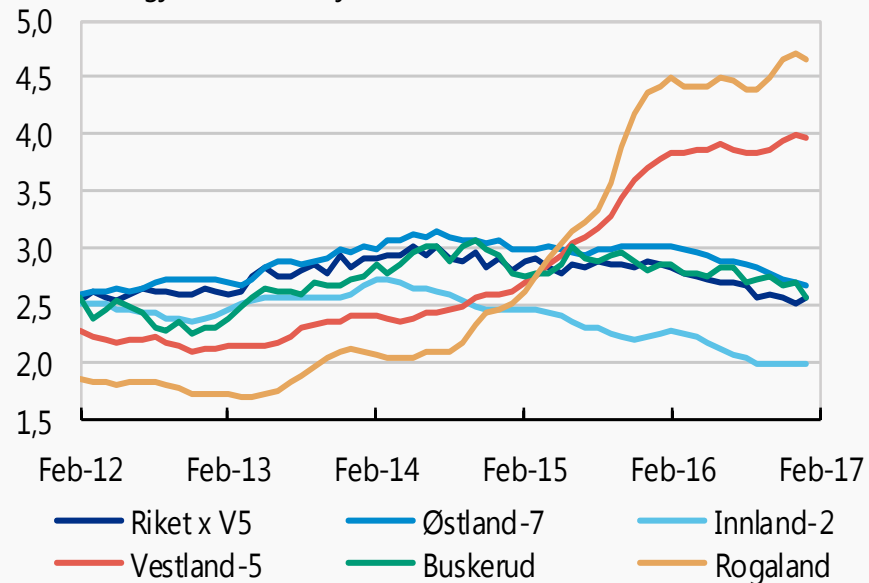

Støtdemper 1: Sjøkket traff oss skjevt

Registrert ledighet. Regioner

Pst. Sesongjustert vha nasjonale ses.faktorer

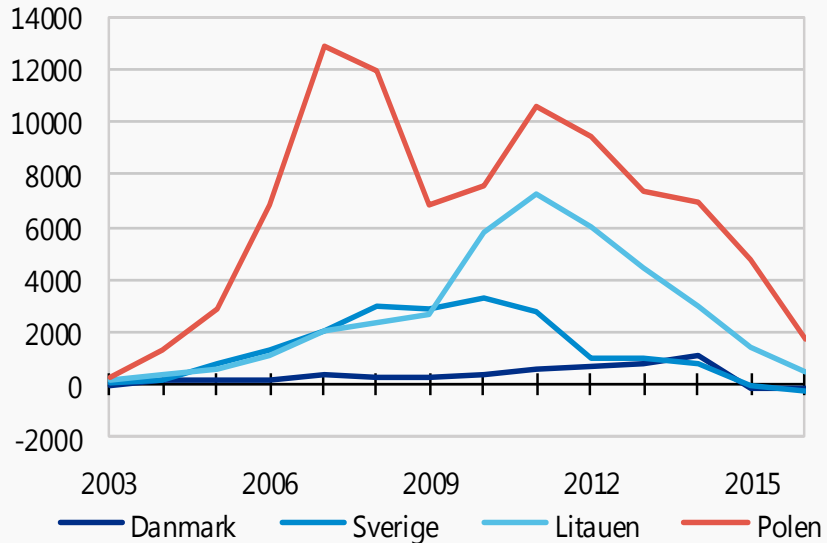
Kilde: NAV/Thomson Datastream/NHO

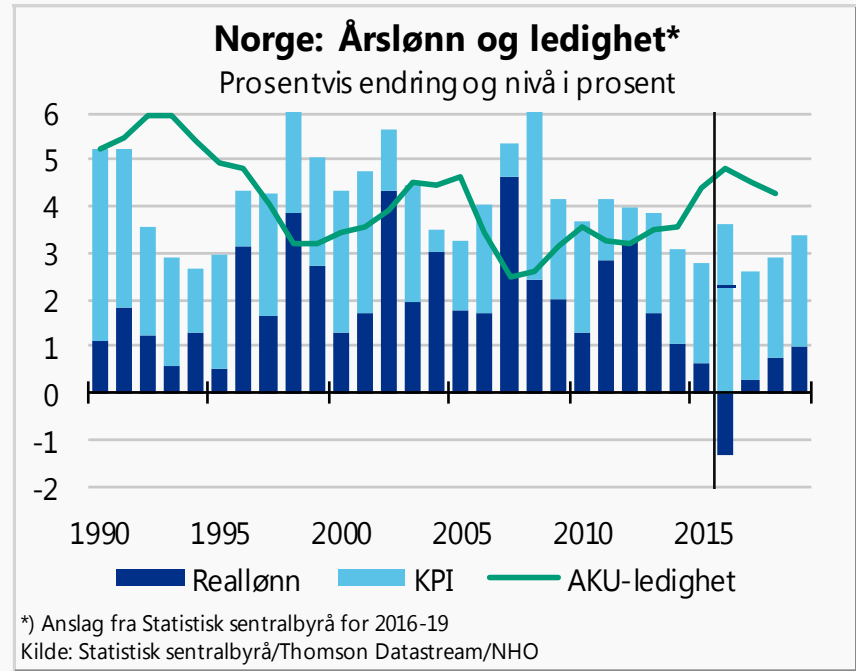
S2) Fleksibelt tilbud. S3) Lønnsmoderasjon

(Men lav lønnsvekst er tveegget.)

Nettoinnvandring etter landbakgrunn

Kilde: Finansdepartementet NB2017/NHO

S4) Kronesvekkelse (snudd til styrking)

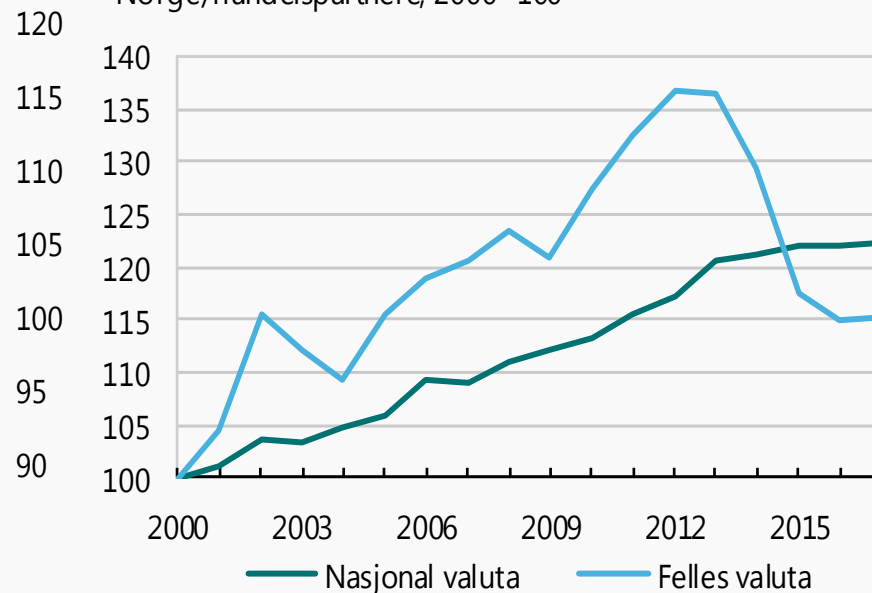
Kronekurs

Kilde: Thomson Datastream/NHO

Timelønnskostnader i industrien

Norge/handelspartnere, 2000=100

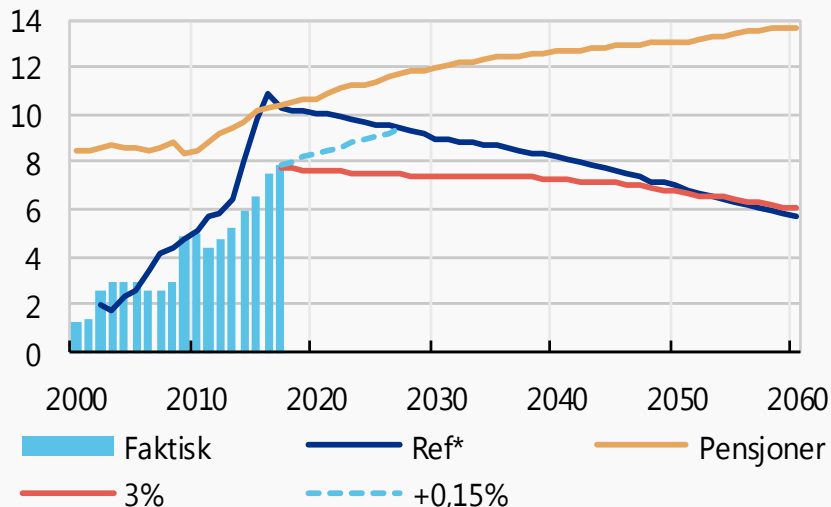
Kilde: Finansdepartementet NB2017/NHO

S5) Rik stat ga gass

I) 4% av oljefondet pr 1.1., II) konjunkturstabilisering, III) vekstfremmende bruk

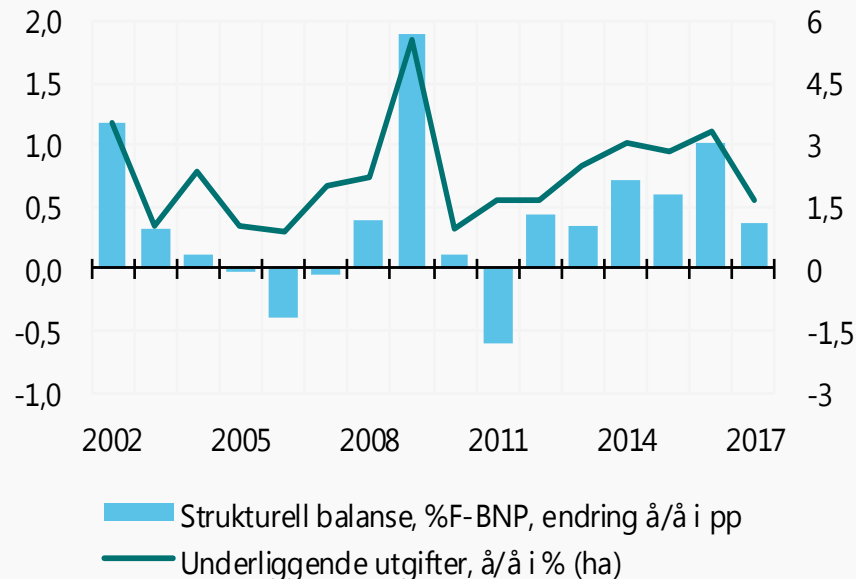
Strukturell, oljekorrigert balanse

Prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge

*) 3% realavkastning i 15 år, deretter 4%
Kilde: Finansdepartementet NB2017/NHO

Budsjettindikatorer

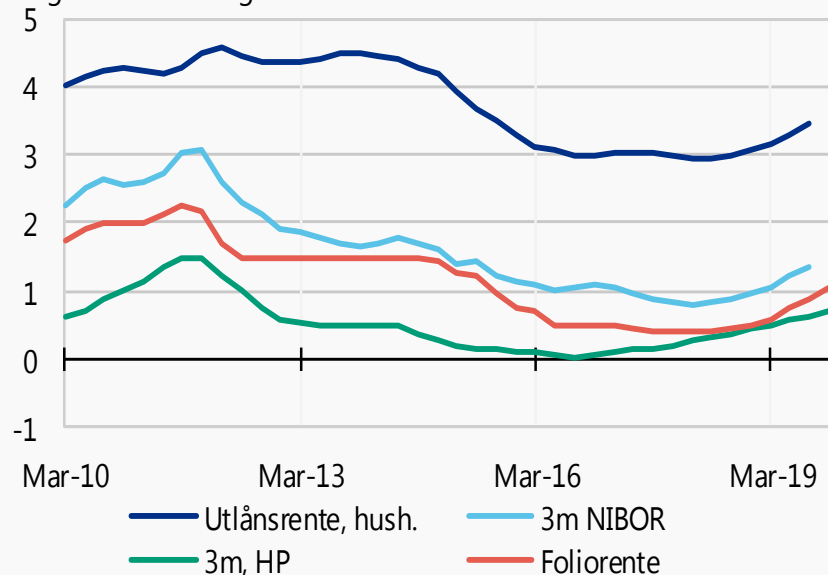

Kilde: Finansdepartementet NB2017/NHO

S6) Rentekutt og økte boligpriser...

Renter

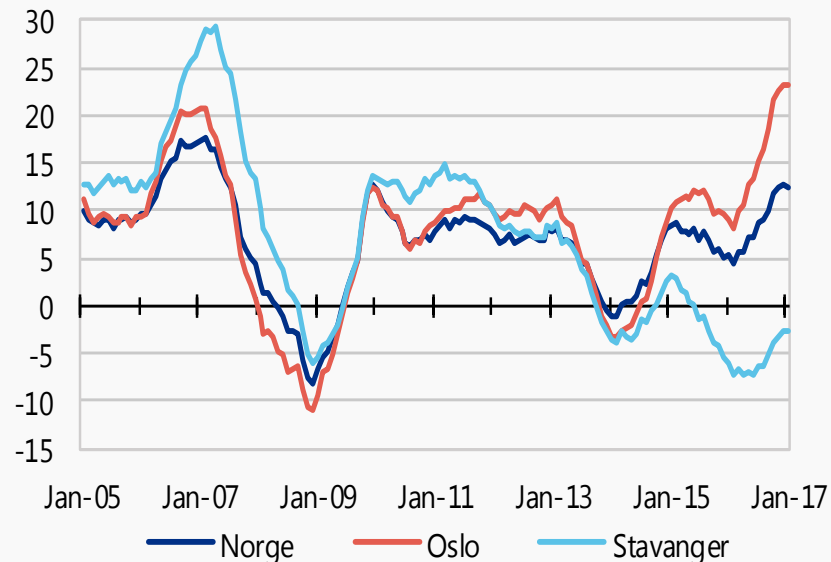
Norges Banks anslag

Kilde: Norges Bank, PPR 4/2016 og NHO

Norge: Bruktboligpriser

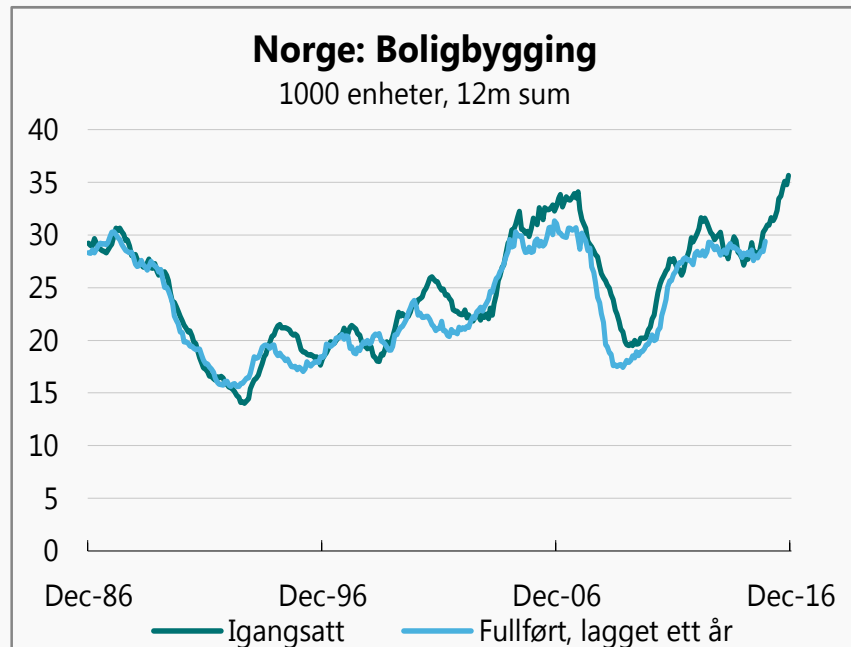
Prosentvis endring år/år

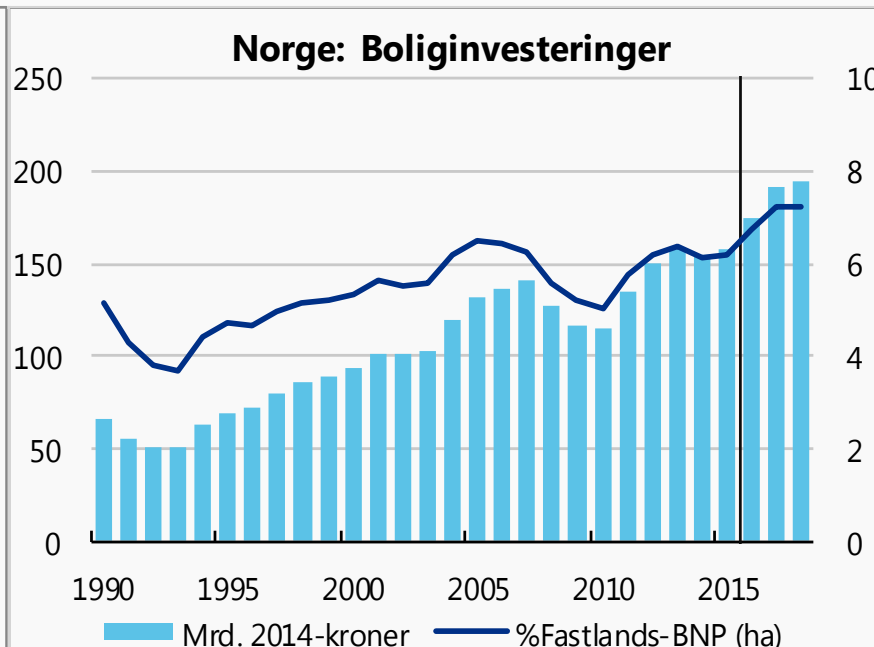
Kilde: Eiendom Norge/ FINN/Eiendomsverdi/NHO

...ga fart på nybyggingen

2014-18: Oljeinv -3.7% F-BNP, boliginv. +1,1% (men mindre importlekkasje)

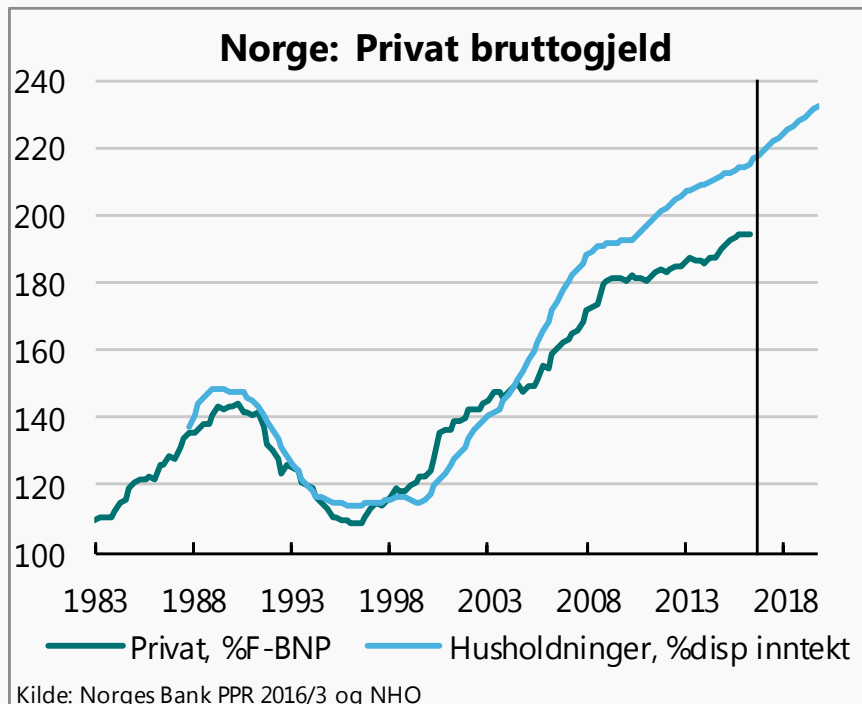

Kilde: Thomson Datastream/NHO

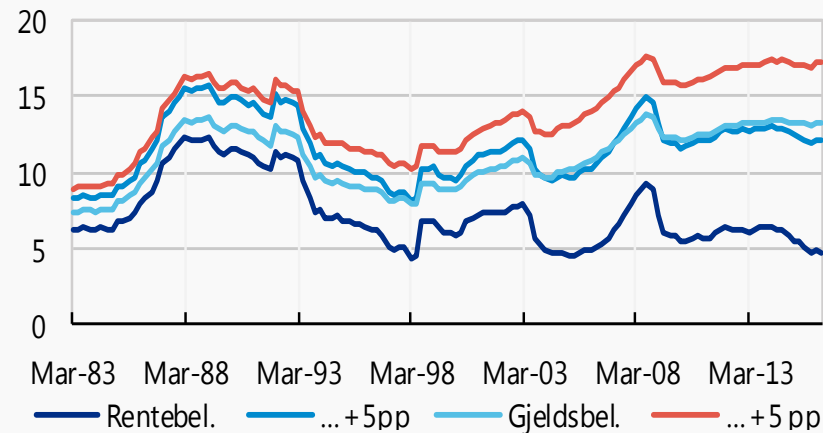

Kilde: Statistisk sentralbyrå/Thomson Datastream/NHO

(Men rentekutt og gjeld kan ikke dra oss videre.)

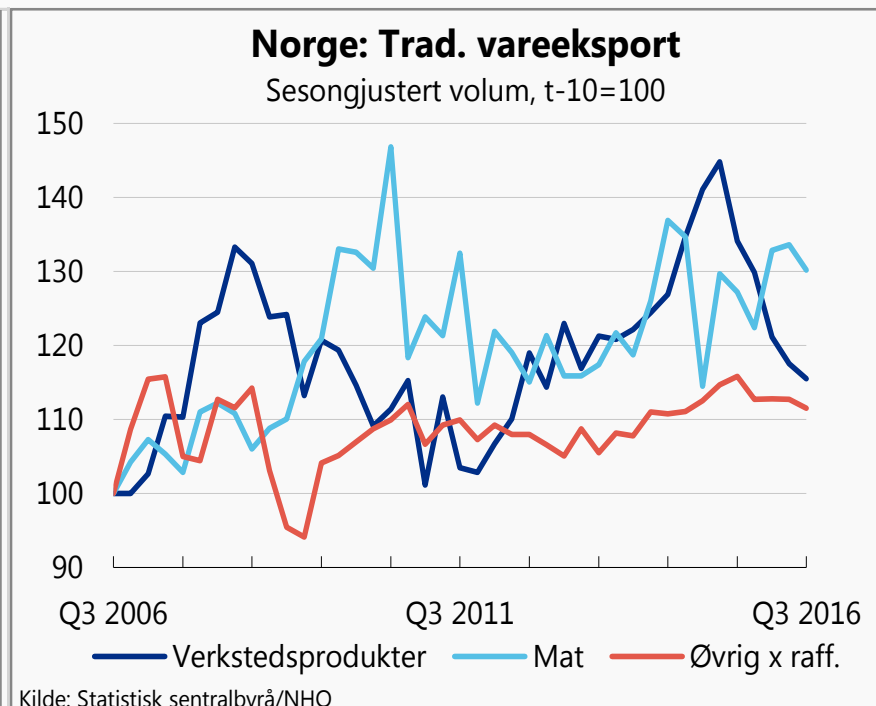
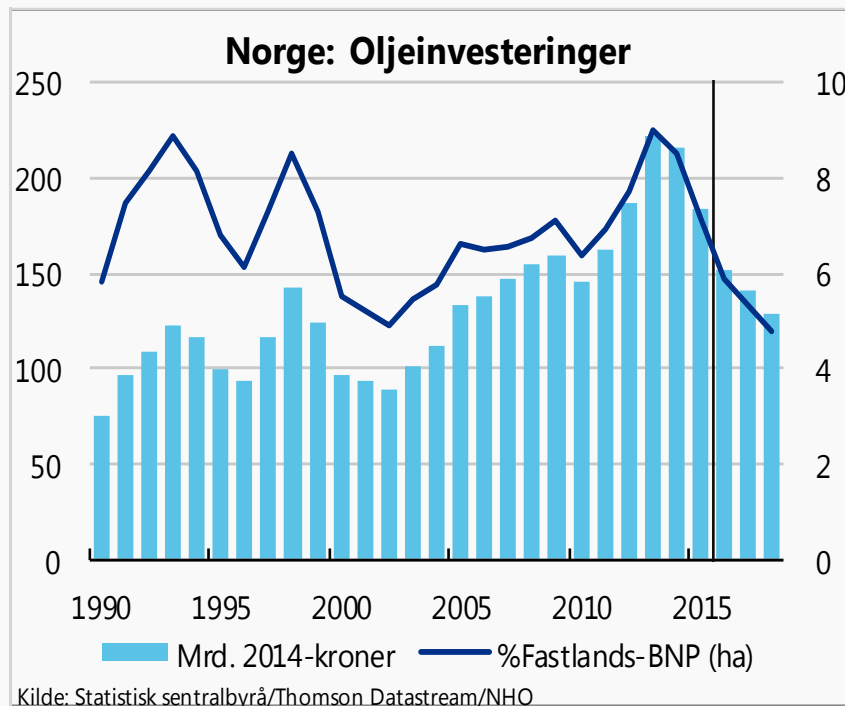
Husholdningenes rente- og gjeldsbelastning*

*) Rentebelastning = Renteutgifter i prosent av disp.inntekt pluss renteutgifter. Gjeldsbelastning inkluderer også anslått avdrag på 18 års nedbetalingslån. Disp.inntekt korrigert for reinvestert aksjeutbytte 2003-05 og innløsning av EK 2006Q1 - 2012Q3.

Kilde: Norges Bank, PPR 4/2016 og NHO

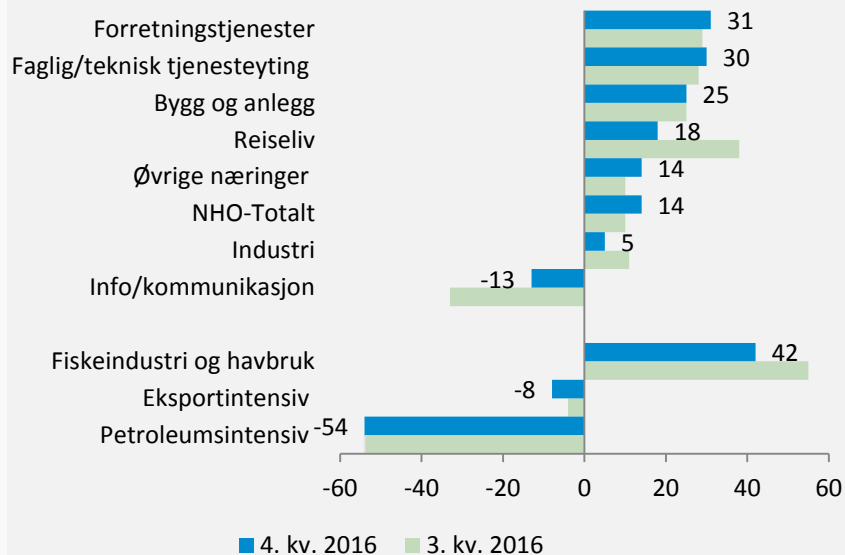
Krisen i leverandørindustrien er ikke over

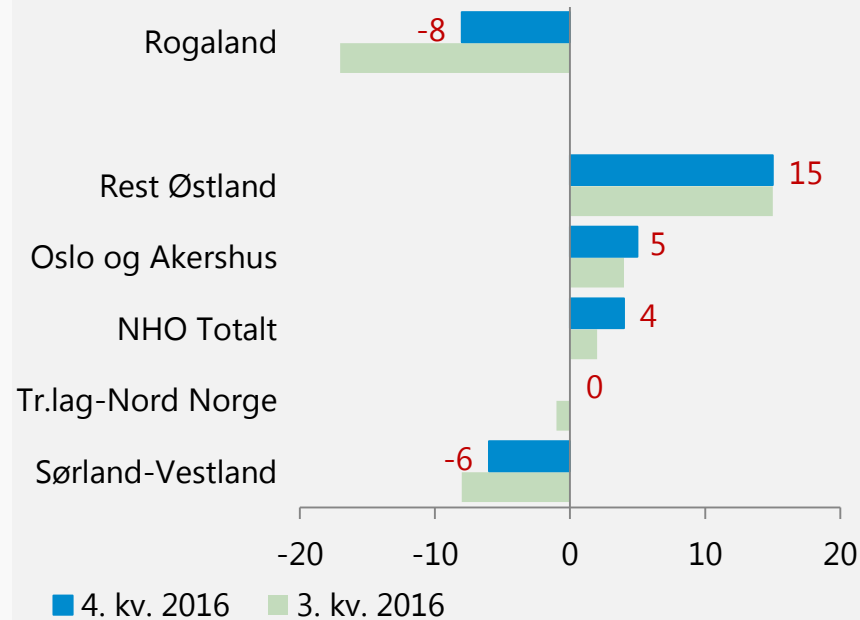
...og dette reflekteres i vår undersøkelse

Markedssituasjonen

Svar avgitt tredje og fjerde kvartal 2016

Markedsutsiktene

Oppsummert: Tøffere tak fremover

- Uttaskjærs: Lavere vekst, større usikkerhet
- Hjemme: Fra gullalder til oljebremms
  - Ingen ny tidobling av oljeprisen
  - Lavere etterspørsel fra Nordsjøen
  - Tregere innfasing av oljepenger
  - Syklisk: Fra med- til motvind
  - Lavere vekst enn vi har vært (godt) vant med

Hvilken elefant i rommet?

Takk for meg!

B. Rich
HEDGEYE